

STIKSTOF EN DIJKVERSTERKING WOLFEREN-SPROK

Stikstof is sinds het voorjaar van 2019 een veelbesproken onderwerp. Waarom extra uitstoot van stikstof een probleem is en wat het te maken heeft met dijkversterking Wolferen-Sprok leest u hieronder.

Wat is er aan de hand?

Teveel stikstof is niet goed voor de natuur, de mens en onze gezondheid. Daarom moeten we de hoeveelheid stikstof beperken. Stikstof komt onder andere vrij bij auto's, vrachtwagens en via de landbouw.

De overheid wil de hoeveelheid stikstof in de natuur (stikstofdepositie) terugdringen en introduceerde in 2015 daarvoor het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Dit programma had als doel om de natuur te versterken en tegelijkertijd economische ontwikkeling mogelijk te maken. In de praktijk was het mogelijk om eerst negatieve effecten te veroorzaken op de natuur, voordat de maatregelen getroffen werden om de natuur te verbeteren. De Raad van State heeft gezegd dat dat niet mag, omdat de doelstellingen van Natura 2000 hiermee in het geding komen. Doordat het PAS niet meer geldt is het moeilijker om een vergunning te krijgen.

Is teveel stikstof niet goed?

Teveel stikstof is niet goed voor de natuur, onze gezondheid en de voedselproductie.

Wat is de bedoeling van PAS?

Het PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) was bedoeld om economische ontwikkeling mogelijk te maken en tegelijkertijd de doelen van Natura 2000-gebieden te realiseren. Onderdeel van het PAS was een pakket aan maatregelen om de natuur te herstellen en om te voorkomen dat er teveel stikstof in Natura 2000-gebieden terecht komt. Bijvoorbeeld door stikstof uit de bodem te halen en het aanscherpen van de normen voor maximale uitstoot van ammoniak.

Hoezo zorgt een dijkversterking voor extra stikstofuitstoot?

Bij het versterken van de dijk maken we gebruik van voertuigen en schepen die stikstof uitstoten in de lucht. Deze stoffen kunnen negatieve gevolgen hebben voor natuurgebieden.

Heb je alleen extra stikstofuitstoot tijdens de werkzaamheden voor de dijkversterking?

Ja, daarna is er geen extra stikstofuitstoot meer. Dan is de stikstof-situatie weer gelijk aan nu.

Wat gaat dijkversterking Wolferen-Sprok doen, nu het PAS niet meer mag?

Bij dijkversterking Wolferen-Sprok (WoS) onderzoeken we eerst wat er mogelijk is om de stikstofuitstoot van het project zoveel mogelijk terug te dringen. Bijvoorbeeld door het inzetten van duurzaam materieel. Daarnaast is het gunstig als partijen in de omgeving stikstof verminderen. Daarover proberen we met hen afspraken te maken. Ook kijken we of er gecompenseerd kan worden, bijvoorbeeld door het treffen van maatregelen waardoor de kwaliteit van de natuurgebieden verbetert of door het aanleggen van nieuwe natuur.

Kan de dijkversterking nog wel doorgaan nu er veel projecten worden stilgelegd?

Het project moet een vergunning aanvragen voor de wet natuurbescherming. Daaronder valt ook het stikstof vraagstuk. We moeten bijvoorbeeld bekijken wat de gevolgen van stikstofdepositie zijn, deze zoveel mogelijk voorkomen en indien nodig compenseren. We zetten alles op alles om de vergunning aan te kunnen vragen.

Bestaat er een kans dat het Voorkeursalternatief (VKA) moet veranderen door de uitspraak van de Raad van State? Bestaat de kans dat de ontwerpen weer wijzigen en de dijkateliers ook opnieuw moeten?

Op beide vragen is het antwoord: nee. Bij het optimaliseren van het VKA houden we ook rekening met de stikstof uitstoot. We ontwerpen de bermen bijvoorbeeld zo klein mogelijk, waardoor er minder grond verplaatst hoeft te worden.

Gaat WoS vertraging oplopen en zo ja, komt de waterveiligheid dan in gevaar?

Of WoS vertraging oploopt door de stikstofcrisis is afhankelijk van verschillende factoren. Het is in elk geval belangrijk dat we goede oplossingen bedenken om de stikstofuitstoot terug te dringen, en op korte termijn compensatie te realiseren. Daarnaast is het Rijk bezig is met onder andere een noodwet, die inhoud geeft aan een oplossing voor het stikstofprobleem op nationaal niveau. De dijk is op dit moment voldoende veilig en de waterveiligheid komt niet in gevaar.

Nadelige gevolgen van een te hoge stikstofuitstoot

Natuur	Gezondheid	Voedselproductie
 <p>Teveel stikstof leidt tot een eentonig landschap.</p> <p>Bomen sterven af omdat de bodem zo zuur als azijn wordt in verschillende delen van Nederland.</p> <p>Insecten en vogels die insecten eten verdwijnen. Het aantal vlinders is de laatste 20 jaar al met de helft afgenomen.</p>	 <p>De lucht die we inademen is ongezonder als er veel fijnstof in zit; daar dragen ook stikstofoxiden en ammoniak aan bij.</p> <p>Mensen met longklachten en astma hebben er direct last van. Hoge concentraties stikstof leiden tot irritaties en ontstekingen van luchtwegen en ogen.</p>	 <p>75% van onze gewassen, zoals fruitbomen en zaadteelt voor groenten, hebben bijen en andere insecten nodig voor bestuiving.</p> <p>Die insecten zijn zeer sterk afgenomen, onder andere door het verdwijnen van bloemen die niet tegen een overmaat van stikstof kunnen.</p>

bron: rijksoverheid

De Betuwse Waard en dijkversterking

De dijk tussen Wolferen tot aan Sprok wordt versterkt zodat deze voor de toekomst voldoende veilig is. Het ontwerpteam De Betuwse Waard werkt aan een slim, efficiënt en veilig uitvoerbaar ontwerp voor deze dijkversterking en bestaat uit Waterschap Rivierenland, aannemer Combinatie De Betuwse Waard en Witteveen+Bos.

Colofon

De Betuwse Waard voert dijkversterking Wolferen Sprok uit in opdracht van Waterschap Rivierenland.

T 06-51 46 92 06

E M.SecretariaatWoS@wsrl.nl

I www.wsrl.nl/wos

Bezoekadres: Koppelingsweg 10, Andelst

Inloopspreekuur: woensdag van 16.00 tot 17.00 u